

VvM studiedag 11 maart 2023

Koninklijk Conservatorium Den Haag

Programma

9.45-10.15

receptie 4^e verdieping

Inloop

10.15-11.00

Studio 2

“I Got Rhythm: tap dancing en instrument in de les solfège jazz”

Erik Albjerg

10.15-11.00

5.37

Microtonal Lab: On the Influence of Harmonic Analysis to (Just) Intonation

Aljoscha Ristow

11.15-12.30

Studio 2

Algemene ledenvergadering

12.30-14.00

Lunch

14.00-14.45

Studio 2

Relative Thinking in the Fixed-do System: Early Stage of Music

Education

Iva Renić

14.00-14.45

5.37

Sensing the language of the Classical period. Expressive and topical analysis in the didactical prospective

Asya Zakhareva

15.00-15.45

Studio 2

“Theorie-Atelier’ in Music in Education department (Docent Muziek); an integrative and topic-based approach - Lesson demonstration

Ian van Wolferen en Inge Pasmans

15.00-15.45

5.37

Wat is jazztheorie? Wat is jazzharmonie en analyse?

Patrick Schenkus

16.00-16.45

Studio 2

Modules & Models. Over de modules en modellen van het standaard jazz repertoire

Walter Stuhlmacher

16.00-16.45

5.37

Vorm in Skrjabins pianosonates

Bart de Graaf

Abstracts

Erik Albjerg

"I Got Rhythm: tap dancing en instrument in de les solfège jazz"

Embodiment en instrumentaal spel in basale solfège- en improvisatietraining.

Naast zingen is eigen pianobegeleiding al een vertrouwd onderdeel in de solfègeles. De afgelopen paar jaar heb ik soms tapdancing, in combinatie met zingen, toegevoegd als een nadrukkelijk leermiddel om klankvoorstelling van toonhoogte, en zeker ook in combinatie met ritme, te versterken. Het blijkt zeer effectief te werken, ook voor improvisatie. In deze workshop laat ik zien hoe dit toegepast kan worden in het leerproces.

De compositie "I Got Rhythm" is hiervoor bijzonder toepasselijk en tegelijk een onmisbare pijler in het repertoire van de jazzmusicus. De melodie van de openingszin biedt een duidelijke pentatonische toonreeks; een kader waarmee ook improvisatie (nieuwe combinaties maken) voor de hand liggend is. Met relatieve solmisatie: so-la-do-re-mi.

Men zingt de melodie, of improvisatie, op solfa en beweegt zijwaarts, zoals op een piano, op markeringen met de solfa op de grond. De docent speelt hierbij een eenvoudige charleston-achtige begeleiding. Bij het improviseren beperken de voeten de werkbare hoeveelheid tonen. Het resultaat is overduidelijk voor student, en docent, zodat de student zichzelf onmiddellijke feedback kan geven.

Een kleiner mechaniek kan nu gebruikt worden, de handbalk, waarbij ook notennamen getraind worden. Vervolgens is pianospel goed mogelijk; wat eerder de voeten deden, doen nu de vingers. Door het heldere solfa-kader kan in elke toonsoort gespeeld worden, waardoor de flexibiliteit van het gehoor, het overzicht van toonsoorten en de instrumentale beheersing worden uitgedaagd.

Aljoscha Ristow

Microtonal Lab: On the Influence of Harmonic Analysis to (Just) Intonation

Possibilities to expand the scope of diatonic composition by means of chromatic and enharmonic techniques have been explored and discussed by numerous theorists and composers throughout the centuries, such as by Boethius (c. 500), N. Vicentino (1555), J.P. Rameau (1737/50), G. Weber (1817), or S. Sechter (1853), to name but a few. In this presentation, it will be discussed (1) how diatonic, chromatic, or enharmonic passages from Baroque, Classical, or Romantic repertoire can be analyzed from historical perspectives and (2) how the analysis can influence choices of (just) intonation based on the tone map developed by J.P. Rameau (1726) and L. Euler (1739). Different intonational possibilities will be demonstrated using microtonally retunable organ samples within a sequencer software. The audience will be invited to participate in open discussions.

Iva Renić

Relative Thinking in the Fixed-do System: Early Stage of Music Education

I would like to present my master's research to the music theory colleagues in order to tackle thinking about solfège methods we use. The purpose of this research was to investigate positive and negative outcomes of implementation of relative thinking in music education regarding the fixed-do method that is used in Northern Belgium music schools. In this process, the students' aural skills were observed and realized during a series of solfège lessons. The researcher attempted to implement a different concept of thinking and understanding musical material. This concept was relative-based, such as the one of the opposing movable-do method, but instead of using solmization syllables students were using numbers as a main aid in reciting and singing melodies. During the solfège lessons, students were provoked to alter their usual way of thinking about musical staff and sounds, which is connected to solmization syllables

they use on a weekly basis. Several exercises were conducted in Muziekschool De Pinte and Podiumacademie Lier, of which the latter proved to be more efficient regarding their goal. First part of the exercises focused on audiation and reproducing melodies using the already familiar solmization according to the rules of the fixed-do method. Second part of the exercises focused on connections between sound and numbers. Melodies were subsequently notated as in a usual dictation process. Results of this approach were positive since the students, with researcher's instruction, were able to create associations between notes and label them with numbers that contained relative distances. Issues and challenges in evaluating the process of this approach and its results are discussed.

Asya Zakhareva

Sensing the language of the Classical period. Expressive and topical analysis in the didactical prospective

When students are approaching a certain kind of music during their analysis classes, they are quite often seeking to grasp elements of its language. The language of a composer, of a style, or main language traits of the whole epoch. But what constitutes the language for instrumental pieces of the Classical period? Is there something out of scope of a formal music content that can be treated as a legitimate part of a vocabulary used by big masters to approach, please, entertain their listeners? During my presentation I will elaborate on the expressive layer of 18th century music. The layer that is sometimes unfairly left behind. I will start with sketching a position that music expression held in treaties and comments of musicians of that time. Besides this, I will introduce the three-level model of expressive content, and explain its connection to well-established theory of topics and tropes. After all, I will share a few fragments from Classical period instrumental repertoire and guide the audience through the expressive and formal analyses of it. By all these steps I will try to introduce and exemplify the "method in progress" that I am currently working on -- the method of incorporating character and expression into the framework of a Conservatory music analysis class.

Ian van Wolferen & Inge Pasmans

'Theorie-Atelier' in Music in Education department (Docent Muziek); an integrative and topic-based approach - Lesson demonstration

Due to the changing demands of the professional music education field and the changing abilities of the music education student, the education department of Conservatory Maastricht felt that an innovation of the theory curriculum was needed. Instead of frustrating students with abstract concepts and doing exercises detached from their practice, an integrative approach of theory components and styles was chosen. Generally speaking, our students are more acquainted with certain pop repertoire than classical repertoire. By organizing the lessons around the same topic, a clear link between different styles and genres is made. New topics are introduced by experience, singing or playing, after which they will be analyzed. Finally, students create their own music with the given concepts. This way we seek to connect the theoretical topics to performance practice and educational practice.

In this interactive session we will demonstrate parts of a lesson on a topic in both classical and pop context. Afterwards we will briefly present the lay-out of the course. In an open discussion we evaluate our experiences and discuss the possibilities and impossibilities of the ongoing innovation.

Patrick Schenkus

Wat is jazztheorie? Wat is jazzharmonie en analyse?

In deze lezing behandel ik de aspecten en uitgangspunten die ten grondslag liggen aan de jazztheorielessen op het conservatorium. Aan de hand van voorbeelden uit mijn eigen lessen wordt duidelijk voor welke keuzes en uitdagingen de jazztheorie docent staat als de noten in het lesmateriaal

door transcriptie of andere, vaak niet heel betrouwbare, bronnen tot stand moeten komen, dit in tegenstelling met de klassieke theorielessen.

De diepere laag onder deze lezing betreft het feit dat jazztheorie een orale traditie kent, die wij jazztheoretici hebben meegekregen van onze leermeesters Frans Elsen, Boudewijn Leeuwenberg en Ruud van Dijk. Jazztheorie kent geen algemeen 'leerboek' dat de grondslagen van de jazztheorie verwoordt op een wijze die recht doet aan de jazztheorielessen die op het conservatorium in Den Haag en Amsterdam worden gegeven. Een urgente kwestie temeer omdat onze toekomstige jazztheoriecollega's weer een stapje verder verwijderd zullen zijn van de oude leermeesters.

Ten slotte laat ik zien hoe jazztheorie wordt gedocumenteerd in huidige boeken over harmonieleer.

Voor de toekomst zou een eenduidige muziektheoretische bron eveneens het academisch onderzoek kunnen helpen voor het aangaan van het internationale discours over jazztheorie.

Walter Stuhlmacher

Modules & Models. Over de modules en modellen van het standaard jazz repertoire

Aan de hand van een aantal (hopelijk tot de verbeelding sprekende) analyses zal ik proberen de stand van zaken toe te lichten van mijn onderzoek naar de modules en modellen in het standaard jazz repertoire.

Uitgangspunt van, en randvoorwaarde voor het onderzoek is de hoge mate van hyper-metrische regelmaat en het daarmee samenhangend 'modulaire' karakter van het repertoire. De modellen of schemata manifesteren zich binnen de hyper-metrisch bepaalde modules van 2, 4, of 8 maten lengte.

De muziektheoretische vragen die aan de orde komen zijn:

- welke modules en modellen zijn er en wat zijn de criteria voor de classificatie?
- wat is het standard jazz repertoire (honderd jaar na het begin van de 'jazz age')?
- welke analysemethodes worden er gehanteerd en hoe verhouden deze zich tot de 'traditionele' vormleer en harmonieleer?
- wat voegt dit toe aan de huidige lespraktijk en het muziektheoretische discours?

Na ruim dertig jaar als full-time leservaring aan Nederlandse conservatoria wil ik ook aandacht besteden aan de Nederlandse "Alleingang" op het gebied van jazztheorie en de daaruit voortvloeiende kansen en problemen.

Bart de Graaf

Vorm in Skrjabin's pianosonates

In deze presentatie zal ik de opbouw van Skrjabin's tweede sonate, eerste deel, vergelijken met die van zijn tiende sonate. De reden om Skrjabin's pianosonates te onderzoeken is in de eerste plaats dat ik altijd gefascineerd ben geweest door de enorme ontwikkeling in een relatief korte tijd die hij in zijn sonates toont. Ten tweede wil ik nagaan in hoeverre een analyse van deze werken een bijdrage kan leveren aan de muzikale interpretatie van de werken.

Ik zal eerst enkele elementen van de vorm van Skrjabin's tweede sonate bespreken, zowel van het eerste deel als geheel als van de zinsbouw in het eerste thema. Vervolgens zal ik in de zeer chromatische tiende sonate nagaan in hoeverre de fundamentelementen van de sonatevorm nog altijd te vinden zijn en of Skrjabin wellicht ook andere technieken gebruikt om het stuk vorm te geven. Ook zal ik nagaan hoe hij de zinsbouw in enkele passages vormgeeft en dat vergelijken met de tweede sonate.

De huidige staat van het onderzoek voorziet in een beperkt aantal observaties en voorbeelden. Het betrekken van andere sonates van Skrjabin bij dit onderzoek zou een logische volgende stap zijn om het geheel een bredere context te geven. Ook in de mogelijke connectie met de muzikale uitvoering ligt nog veel ruimte voor verder onderzoek.